

Anonimizētā versija

Tulkojums

C-546/22 – 1

Lieta C-546/22

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2022. gada 16. augusts

Iesniedzējtiesa:

Oberster Gerichtshof (Austrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 29. jūnijs

Prasītājs:

GF

Atbildētāja:

Schauinsland-Reisen GmbH

[..]

Oberster Gerichtshof [Augstākā tiesa] kā kasācijas instances tiesa [..] lietā, kurā prasītājs GF [..] ir vērsies pret atbildētāju *Schauinsland-Reisen GmbH*, D-47051 Duisburga, [..] par 21 821,82 EUR [..], tiesvedībā saistībā ar prasītāja kasācijas sūdzību par *Oberlandesgericht Graz* [Apelācijas tiesas Grācā] kā apelācijas instances tiesas 2022. gada 27. janvāra spriedumu, [..] ar kuru atstāts spēkā *Landesgericht für Zivilrechtssachen Graz* [Grācas Civillietu apgabaltiesas] 2021. gada 13. jūlija spriedums [..],

nolēma:

A. Pamatojoties uz LESD 267. pantu, iesniegt Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

1. Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2302 (2015. gada 25. novembris) par kompleksiem ceļojumiem un saistītiem ceļojumu

pakalpojumiem, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/83/ES un atceļ Padomes Direktīvu 90/314/EEK (Komplekso ceļojumu direktīva), 12. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka organizators uz nenovēršamiem un ārkārtas apstākļiem, kuru dēļ tas nespēj izpildīt līgumu, var norādīt jau tad, ja klienta dalībvalsts kompetentā iestāde pirms plānotā ceļojuma sākuma ir izsludinājusi augstākās pakāpes brīdinājumu par ceļošanu uz galamērķa valsti?

2. Ja atbilde uz pirmo jautājumu būtu apstiprinoša:

Vai Direktīvas (ES) 2015/2302 12. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka nenovēršami un ārkārtas apstākļi nepastāv tad, ja ceļotājs, zinot par brīdinājumu par ceļošanu un apzinoties nedrošību saistībā ar pandēmijas situācijas turpmāko attīstību, ir darījis zināmu apņemšanos tomēr doties ceļojumā un ja organizatoram šāda ceļojuma veikšana nebūtu bijusi neiespējama?

B. [...] [Tiesvedības apturēšana]

Pamatojums:

1. Prasītājs, kas ir [Austrijā] reģistrēts ārsts–speciālists, un viņa laulātā 2020. gada 13. maijā rezervēja atbildētājas organizētu komplekso ceļojumu uz Maldīvu salām laikā no 2020. gada 26. decembra līdz 2021. gada 2. janvārim, kura cena kopumā bija 8620 EUR. Vēlākais 2020. gada decembrī Austrijas Ārlietu ministrija Covid-19 pandēmijas dēļ attiecībā uz Maldīvu salām bija noteikusi augstākās (sestās) pakāpes brīdinājumu par ceļošanu (“Ministrija aicina atturēties no tūrisma un nesvarīgiem ceļojumiem, tostarp atvaļinājuma braucieniem un ģimenes apmeklēšanas, uz šo valsti”). Šajā laikā 7 dienu saslimstības rādītāji Maldīvu salās (34,7) bija mazāki par Austrijas rādītājiem (220).

Atbildētāja 2020. gada 3. decembrī brīdinājuma par ceļošanu dēļ atcēla rezervēto ceļojumu. Prasītājam ne vēlāk kā 2020. gada 9. decembrī tika paziņots pamatojums un atmaksāta veiktā iemaksa. Atbildētājas alternatīvie ceļojuma piedāvājumi neatbilda prasītāja un viņa sievas priekšstatiem.

2. Lietas dalībnieku prasījumi un argumenti

Prasītājs izvirza savu un viņa sievas cedēto prasījumu par kaitējuma atlīdzināšanu sakarā ar zaudēto iespēju baudīt ceļojumu, kā arī prasījumu par radušos izmaksu paušālu atlīdzināšanu. Turklāt viņš prasa atlīdzināt negūtos ienākumus, jo rezervētā ceļojuma dēļ viņš no 2020. gada 23. decembra līdz 2021. gada 5. janvārim esot slēdzis savu ārsta praksi. Pēc ceļojuma atcelšanas vairs neesot bijis iespējams ātri atsaukt prakses slēgšanu. Ministrijas izplatītais brīdinājums par ceļošanu neesot bijis nenovēršams un ārkārtas apstākļis, kas atbildētājai būtu liedzis izpildīt ceļojuma līgumu, it īpaši tādēļ, ka 7 dienu saslimstības rādītāji Maldīvu salās esot bijuši labvēlīgāki, tur esot pietiekama medicīniskā aprūpe; turklāt prasītājs un viņa laulātā esot bijuši noslēguši ceļojuma apdrošināšanu.

Atbildētāja iebilda, ka tai neesot bijis iespējams veikt attiecīgo ceļojumu. Tai esot bijis jāreķinās ar nepārskatāmām sekām atbildības izteiksmē, ja tā nebūtu ievērojusi Ārlietu ministrijas brīdinājumu par ceļošanu. Ņemot vērā Austrijā no 2020. gada 26. decembra ieviesto diennakts mājsēdi, prasītājs nemaz nebūtu drīkstējis doties ceļojumā. Ceļojuma atcelšanas rezultātā viņš neesot zaudējis iespēju gūt ienākumus.

3. Līdzšinējā tiesvedība

Pirmās instances tiesa prasību noraidīja. Atbildētāja līguma izbeigšanas sakarā esot norādījusi uz attaisnojošiem nenovēršamiem un ārkārtas apstākļiem. Jau šā iemesla dēļ vien nepienākas nekāds kaitējuma atlīdzinājums.

Apelācijas instances tiesa prasītāja apelācijas sūdzību noraidīja. Pat ja brīdinājums par ceļošanu tiktu uzskatīts tikai kā norāde uz ārkārtēju šķēršļu esamību, ņemot vērā līguma izbeigšanas brīdī valdošo nedrošību par pandēmijas turpmāko attīstību, atbildētāja katrā ziņā nav vainojama.

Oberster Gerichtshof ir jālemj par prasītāja kasācijas sūdzību. Atbildētāja arī kasācijas tiesvedībā pauž viedokli, ka neizbēgamu un neprognozējamu apstākļu dēļ, kurus izraisīja brīdinājums par ceļošanu, tā esot bijusi tiesīga izbeigt ceļojuma līgumu bez pienākuma maksāt kompensāciju.

4. Piemērojamās tiesību normas

4.1. Savienības tiesības

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2302 (2015. gada 25. novembris) par kompleksiem ceļojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/83/ES un atceļ Padomes Direktīvu 90/314/EEK (Komplekso ceļojumu direktīva), 12. panta 3. punktā izvilcuma veidā ir noteikts:

“Organizators var izbeigt kompleksā ceļojuma līgumu un pilnībā atmaksāt ceļotājam visus maksājumus, kas veikti par komplekso pakalpojumu, bet tam nav pienākuma maksāt papildu kompensāciju, ja:

a) cilvēku skaits, kas pieteikušies kompleksajam pakalpojumam, ir mazāks par minimālo skaitu, kas noteikts līgumā, un organizators paziņo ceļotājam par līguma izbeigšanu līgumā noteiktajā termiņā, [..]

vai

b) organizators nespēj izpildīt līgumu nenovēršamu un ārkārtas apstākļu dēļ un bez nepamatotas kavēšanās paziņo ceļotājam par līguma izbeigšanu pirms kompleksā pakalpojuma sākuma.”

Saskaņā ar Komplekso ceļojumu direktīvas 3. panta 12. punktā ietvertu definīciju “nenovēršami un ārkārtas apstākļi” ir *“situācija, kura nepakļaujas tās līgumslēdzējas puses kontrolei, kas atsaucas uz šādu situāciju, un kuras sekas nebūtu bijis iespējams novērst pat tad, ja būtu veikti visi saprātīgi iespējamie pasākumi”*.

4.2. Austrijas tiesības

Saskaņā ar *Pauschalreisegesetz* [Komplekso ceļojumu likuma] 10. panta 3. punkta 2) apakšpunktu organizators pirms kompleksā ceļojuma sākuma, pilnā apmērā kompensējot visus par komplekso ceļojumu veiktos maksājumus, bet nemaksājot papildu kompensāciju, var izbeigt kompleksā ceļojuma līgumu, *“ja organizators nespēj izpildīt līgumu nenovēršamu un ārkārtas apstākļu dēļ un ceļotājs viņa paziņojumu par līguma izbeigšanu saņem bez nepamatotas kavēšanās, bet ne vēlāk kā pirms kompleksā ceļojuma sākuma”*.

5. Prejudiciālie jautājumi

5.1. Pamatlietā apmēram trīs nedēļas pirms rezervētā ceļojuma sākuma prasītāja dzīvesvietas valsts Ārlietu ministrija Covid-19 pandēmijas dēļ izsludināja augstākās pakāpes brīdinājumu par ceļošanu, kas bija saistīts ar ieteikumu iedzīvotājiem nedoties tūrisma braucienos uz rezervēto galamērķi.

Atbildētāja, kas bija ceļojuma organizatore, nevarēja ietekmēt nedz Covid-19 pandēmijas norisi, nedz brīdinājuma par ceļošanu izdošanu. No pandēmijas sekām vispār un konkrēti no brīdinājuma par ceļošanu tai acīmredzot nebija iespējams izvairīties arī tad, ja tā pati veiktu lietderīgus pasākumus.

5.2. Tomēr šaubas ir par to, vai pandēmijas izraisītās situācijas dēļ kādas ministrijas izdots brīdinājums par ceļošanu pats par sevi ir apstāklis, kas atbildētājai kā organizatorei dod tiesības izbeigt līgumu, jo šajā brīdinājumā ir teikts, ka pastāv augsts risks ceļojuma drošai veikšanai, un tāpēc, ka bija jāreķinās arī ar iespējamām pasākumiem atvaļinājuma galamērķī, kas būtu varējuši nelabvēlīgi ietekmēt ceļotāju uzturēšanos vai atpakaļatgriešanos, vai tomēr, kā uzskata prasītājs, ir jāprasa no ceļojuma organizatora, lai neatkarīgi no publiski izteiktā brīdinājuma tas pats vērtētu situāciju un izsvērtu riskus, ņemot vērā visus konkrētā gadījuma apstākļus.

Saistībā ar publiski izteiktā brīdinājuma par ceļošanu nozīmīgumu varētu argumentēt, ka to izdeva neiesaistīta kompetentā iestāde un tas ir viennozīmīgs, tāpēc atbilst ieinteresēto personu vajadzībai pēc skaidrības un tiesiskās drošības. Turklāt valsts iestādes, it īpaši Ārlietu ministrijas, rīcībā parasti ir labākas iespējas novērot apdraudējuma situāciju nekā kādam uzņēmumam.

Turpretim par labu prasītāja sniegtajai interpretācijai liecinātu tas apstāklis, ka, ņemot vērā pastāvīgi mainīgo pandēmijas gaitu un pastāvīgi mainīgo pandēmijas izplatības mērogu dažādos pasaules reģionos, iestādes izdots brīdinājums par ceļošanu, iespējams, varētu vairs nebūt aktuāls un varētu neatspoguļot patieso

apdraudējuma situāciju ceļojuma norises brīdī. Judikatūrā līdz šim līguma izbeigšanas iemesls ir apstiprināts tikai attiecībā uz ceļotāju (8 Ob 99/99p), bet par organizatora izbeigtu līgumu vēl nav lemts.

5.3. Otrā prejudiciālā jautājuma nolūks ir noskaidrot, vai arī tad, ja ir izsludināts augstākās pakāpes brīdinājums par ceļošanu, ceļojuma organizators nevar atsaukties uz to, ka tas *“nespēj izpildīt līgumu nenovēršamu un ārkārtas apstākļu dēļ”*, ja ceļojuma īstenošana rezervēto transportlīdzekļu un izmitināšanas pieejamības dēļ principā būtu iespējama un ja klients, zinot brīdinājumu par ceļošanu, ir darījis zināmu, ka uzņemas ar to saistītos riskus, vai tomēr organizators arī šādā gadījumā ir tiesīgs izbeigt līgumu bez pienākuma maksāt papildu kompensāciju.

6. [...] [Apsvērumi par pienākumu iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu]

[...] [Tiesvedības apturēšana]

[...] Vīnē, 2022. gada 29. jūnijā [...]

DARBA VERSIJA